

Het Parool

Plus Lijstje

Dit zijn de tentoonstellingen om naar uit te kijken in museumjaar 2023



Brieflezend meisje bij het venster van Johannes Vermeer. Het Rijksmuseum wijdt een grote tentoonstelling aan het werk van de 17de-eeuwse meester. BEELD WOLFGANG KREISCHIE / RIJKSMUSEUM

Het HEM in Zaandam is helaas twee jaar dicht, maar Museum Rembrandthuis heropent dit voorjaar 'met 30 procent meer Rembrandt'. De komende maanden is er sowieso heel veel moois te zien in Amsterdam en de rest van Nederland. Het absolute hoogtepunt: 'het grootste retrospectief ooit' van Johannes Vermeer in het Rijksmuseum.

Jan Pieter Ekker 4 januari 2023, 03:00

Vermeer

Het Rijksmuseum wijdt vanaf 10 februari voor het eerst in zijn geschiedenis een [overzichtstentoonstelling](#) aan de 17de-eeuwse meester Johannes Vermeer. Te zien zijn onder meer *Meisje met de parel*, *De geograaf*, *Brieflezend meisje bij het venster* én *Meisje met de fluit*, *Sint Praxedis* en *Zittende vrouw aan het virginaal*. In aanloop naar de tentoonstelling zijn de werken [grondig bestudeerd](#) door onderzoekers van het Rijksmuseum, het Mauritshuis en de Universiteit Antwerpen, met de conclusie dat het echte Vermeers zijn.

Het bewaard gebleven oeuvre van Johannes Vermeer (1632-1675) bestaat nu uit 37 werken; daarvan komen er zeker 28 naar Amsterdam. “En misschien nog één of twee. We zijn nog in gesprek, maar de kans is heel klein want er zitten schilderijen bij die te fragiel zijn,” zei Pieter Roelofs, hoofd schilder- en beeldhouwkunst van het museum, [eerder in Het Parool](#). “Er wordt wel vaker geroepen dat iets *a once in a lifetime opportunity* is, daardoor is het een beetje een holle kreet, maar dit gaat écht niet meer gebeuren.”

10 februari t/m 4 juni in het Rijksmuseum, Amsterdam

Vrel, voorloper van Vermeer

Het Mauritshuis in Den Haag, dat zijn drie Vermeers uitleent aan het Rijksmuseum, presenteert een ‘ontdekkingstocht naar de voorloper van Vermeer’: Jacobus Vrel (ca. 1654–ca. 1662), die ruim voor Johannes Vermeer al straatjes schilderde. Lange tijd stonden schilderijen van Vrel op naam van Vermeer; zij schilderden dezelfde onderwerpen en deelden dezelfde initialen: JV. Signaturen van Jacobus Vrel waar zijn naam voluit stond vermeld, werden zelfs vervalst tot Vermeersignaturen. Twee werken uit de tentoonstelling zijn ooit als Vermeer verkocht: *Straatje met een bakkerij bij een stadsmuur* en *Interieur met lezende oude vrouw*.

16 februari t/m 29 mei in het Mauritshuis, Den Haag

Rembrandt & tijdgenoten: historiestukken uit The Leiden Collection

De Hermitage in Amsterdam haalt 35 schilderijen in huis van [The Leiden Collection](#), een van de grootste particuliere collecties 17de-eeuwse Nederlandse kunst. De tentoonstelling omvat tal van werken die decennialang niet in Nederland zijn geweest. Daaronder zijn schilderijen van Rembrandt, bijvoorbeeld *Minerva in haar studeerkamer* (1635) en *Buste van een bebaarde oude man* (1633), van Rembrandts leermeester Pieter Lastman en van leerlingen en volgelingen, onder wie Ferdinand Bol, Arent de Gelder, Carel Fabritius, Frans van Mieris, Caspar Netscher, Godefridus Schalcken en Jan Steen.

4 februari t/m 27 augustus in de Hermitage, Amsterdam

Tekenkunst

Na een grondige verbouwing heropent Museum Rembrandthuis op 18 maart 'met 30 procent meer Rembrandt', waaronder een derde tentoonstellingszaal, een etszolder en een 'epiloogruimte'. De eerste tentoonstelling is *Tekenkunst*, met 74 tekeningen van Rembrandt, Bol, Maes en anderen uit de Peck Collection van het Ackland Art Museum in de Verenigde Staten. Ook bijzonder: Museum Boijmans Van Beuningen leent Rembrandts schilderij van zijn zoon Titus van Rijn (uit 1655) uit aan het Rembrandthuis, dat het dus zal tonen op de plek waar het is geschilderd, in het huis waar Titus is geboren.

18 maart t/m 11 juni in Museum Rembrandthuis, Amsterdam

Wij kussen de aarde, Deense moderne kunst 1934-1948

Het Cobra Museum voor Moderne Kunst in Amstelveen viert met meerdere tentoonstellingen dat 75 jaar geleden de Cobrabeweging werd opgericht. Het jubileumjaar gaat 27 januari van start met *Wij kussen de aarde, Deense moderne kunst 1934-1948*. Dit drieluik geeft een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in de Deense kunst in de jaren voor, tijdens en direct na de Tweede Wereldoorlog, tot aan de oprichting van Cobra.

27 januari t/m 14 mei in Cobra Museum voor Moderne Kunst, Amstelveen

Kiezen voor Vincent. Portret van een familiegeschiedenis

Het Van Gogh Museum bestaat in 2023 vijftig jaar en dat wordt gevierd met een groot verjaardagsfeest op het Museumplein op 2 juni en met meerdere tentoonstellingen. De eerste is een eerbetoon aan de familie Van Gogh: *Kiezen voor Vincent. Portret van een familiegeschiedenis*. 'Een verhaal vol dilemma's, gezien door de ogen van Vincent van Gogh, zijn broer Theo, Theo's vrouw Jo en hun zoon Vincent, vernoemd naar zijn oom.' De vele topstukken én onbekende pareltjes in de tentoonstelling laten zien hoe de familieverzameling uitgroeide tot een imposante wereldcollectie.

10 februari t/m 9 april in het Van Gogh Museum, Amsterdam

Kees van Dongen. Durf en verleiding

In 1905 werd de Nederlandse schilder Kees van Dongen (1877-1968) door Picasso uitgenodigd om een atelier in Montmartre te betrekken. Daar, in het centrum van de artistieke vernieuwing, ontwikkelde Van Dongen zich tot een van de belangrijkste vertegenwoordigers van het fauvisme, zo is te zien in de tentoonstelling *Kees van Dongen. Durf en verleiding* in Singer Laren. De expositie bevat meer dan honderd schilderijen en tekeningen van Van Dongen, waaronder het niet eerder in Nederland getoonde *Deux yeux* uit 1911 uit de Collectie JK Art Foundation.

17 januari t/m 7 mei in Singer Laren



Een vrouw van Kees van Dongen.

18.000 Worlds

Eye Filmmuseum presenteert de eerste grote overzichtstentoonstelling van de Oezbeekse filmmaker/kunstenaar Saodat Ismailova, die vorig jaar werd onderscheiden met de Eye Art & Film Prize. Te zien zijn meerdere films en installaties waarin ze aandacht besteedt aan de complexe, gelaagde cultuur van haar moederland en de verborgen wereld van mythen en rituelen in Centraal-Azië.

21 januari t/m 4 juni in Eye Filmmuseum, Amsterdam

General Idea

De Canadese kunstenaars Felix Partz, Jorge Zontal en AA Bronson waren van 1969 tot 1994 gezamenlijk actief als General Idea. De gelijknamige tentoonstelling in het Stedelijk Museum laat niet alleen zien hoe hun kunst in hun eigen tijd resoneerde, maar toont ook hoe het trio de basis legde voor toekomstige makers om de wereld opnieuw vorm te geven door middel van kunst.

1 april t/m 16 juli in het Stedelijk Museum, Amsterdam

En verder...

In 2023 is het 125 jaar geleden dat Maurits Cornelis Escher in Den Haag werd geboren, wat wordt gevierd met tentoonstellingen in onder meer Kunstmuseum Den Haag (*Escher – Andere wereld*, 18 februari t/m 10 september) en museum Escher in Het Paleis. Fotomuseum Den Haag laat met de expositie *Strike a Pose: Mondriaan en fotografie* een onderbelichte kant zien van Piet Mondriaan (14 januari t/m 21 mei).

Rijksmuseum Twenthe presenteert de eerste solotentoonstelling van de Italiaanse renaissanceschilder Sofonisba Anguissola (1535-1625); Stedelijk Museum Schiedam ruimt plek in voor de sculpturen, schilderijen en performances van Femmy Otten (*We Once Were One*, 28 januari t/m 25 juni). En Folkert de Jong legt momenteel de laatste hand aan een nieuwe versie van de beroemde *Venus* van Sandro Botticelli (1445-1510). De installatie, die eind januari een plek krijgt in het LAM museum in Lisse, is gemaakt van epoxy, polyurethaanschuim en piepschuim, en is bedoeld als kritiek op 'de consumptie van vrouwelijke schoonheid'.



Still uit de film *Zukhra* van Saodat Ismailova.

Het Parool

January 4, 2023

Jan Pieter Ekker

These are the exhibitions to look forward to in museum year 2023

The HEM in Zaandam has unfortunately been closed for two years, but the Museum Rembrandthuis is reopening this spring with 30% more Rembrandt. In the coming months, there will be many beautiful sites to see in Amsterdam and the rest of the Netherlands. The absolute highlight: “the greatest retrospective ever” by Johannes Vermeer in the Rijksmuseum.

Vermeer

From February 10th, for the first time in its history, the Rijksmuseum is devoting a retrospective exhibition to the 17th century master Johannes Vermeer. Includes are among other things *Girl with a pearl*, *The geographer*, *Girl reading a letter at an open window* and *Girl with a flute*, *Saint Praxedis* and *Woman seated at a virginal*. In the run-up to the exhibit, the works were thoroughly studied by researchers of the Rijksmuseum, the Mauritshuis and the University of Antwerp, with the conclusion that they are authentic Vermeer paintings.

The preserved oeuvre from Johannes Vermeer (1632-1675) currently comprises 37 pieces, of which at least 28 are coming to Amsterdam. “And perhaps another one or two. We are still in discussion, but the chance is small, because it concerns paintings that are too fragile”, said Pieter Roelofs, head of painting and sculpting of the museum, previously in *Het Parool*. “It is said more often that something is a once in a lifetime opportunity, that is why it is an empty phrase, but this is really not going to happen again.”

February 10th through June 4th in the Rijksmuseum, Amsterdam

Vrel, predecessor of Vermeer

The Mauritshuis in The Hague, which loans its three Vermeer paintings to the Rijksmuseum, presents a “exploration of the predecessor of Vermeer”: Jacobus Vrel (from around 1654 until around 1662), who was already painting street scenes well before Johannes Vermeer. For a long time painting by Vrel were listed in name of Vermeer: they painted the same subjects and shared the same initials: JV.

Signatures of Jacobus Vrel where his name was listed in full were forged into Vermeer signatures. Two works from the exhibit were once sold as Vermeer: *Little street with a bakery by a city wall* and *Interior with a reading old lady*.

February 16th through May 29th in the Mauritshuis, The Hague

Rembrandt & contemporaries: history paintings from The Leiden Collection

Next year, the Hermitage in Amsterdam will exhibit 35 paintings from The Leiden Collection, one of the largest private collections of 17th century Dutch art. The exhibit consists of

numerous works that have not been in the Netherlands for decades. This includes paintings by Rembrandt, for example *Minerva in Her Study* (1635) and *Bust of a Bearded Old Man* (1633), by Rembrandt's mentor Pieter Lastman and of students and followers, including Ferdinand Bol, Arent de Gelder, Carel Fabritius, Frans van Mieris, Caspar Netscher, Godefridus Schalcken and Jan Steen.

February 4th through August 27th in the Hermitage, Amsterdam

Drawing

After an extensive renovation, Museum Rembrandthuis reopens on March 18th with “30% more Rembrandt, including a third exhibition room, an etching attic and an “epilogue space”. The first exhibit is *Drawings*, featuring 74 drawings by Rembrandt, Bol, Maes and others from the Peck Collection of the Ackland Art Museum in the United States. Also special: Museum Boijmans Van Beuningen loans Rembrandt's painting of his son Titus van Rijn (from 1655) to the Rembrandthuis, which will thus show the location where it was painted, in the house where Titus was born.

March 18th through June 11th in Museum Rembrandthuis, Amsterdam

We kiss the earth, Danish modern art 1934-1948

With several exhibitions, the Cobra Museum for Modern Art in Amstelveen celebrates the fact that the Cobra Movement was founded 75 years ago. The anniversary starts on January 27th with *We kiss the earth, Danish modern art 1934-1948*. This triptych gives an overview of the main developments in the Danish art in the years before, during and immediately after World War II, until the founding of Cobra.

January 27th through May 14th in Cobra Museum for Modern Art, Amstelveen

Choose Vincent. Portrait of a family history

In 2023, the Van Gogh Museum commemorates its 50th anniversary and this is celebrated with a big birthday party at Museumplein on June 2nd with several exhibitions. The first is a tribute to the Van Gogh family: *Choose Vincent. Portrait of a family history*. “A story full of dilemmas, viewed through the eyes of Vincent van Gogh, his brother Theo, Theo's wife Jo and their son Vincent, named after his uncle. The many masterpieces and unknown gems in the exhibit show how the family collection grew into to an imposing world collection.

February 10th through April 9th in the Van Gogh Museum, Amsterdam

Kees van Dongen. Bravery and seduction

In 1905, the Dutch painter Kees van Dongen (1877-1968) was invited by Picasso to move into a atelier in Montmartre. There, in the center of the artistic innovation, Van Dongen developed himself to one of the main representatives of the fauvism, as can be seen in the exhibit *Kees van Dongen. Bravery and seduction* in Singer Laren. The exhibition contains over one

hundred paintings and drawings by Van Dongen, including the *Deux yeux* from 1911 from the JK Art Foundation Collection, which has never been shown in the Netherlands.

January 17th through May 7th in Singer Laren

18,000 Worlds

Eye Film Museum presents the first major retrospective exhibition of the Uzbek filmmaker/artist Saodat Ismailova, who was awarded last year with the Eye Art & Film Prize. Several films and installation can be seen in which she pays attention to the complex, layered culture of her native country and the hidden world of myths and rituals in Central Asia.

January 21st through June 4th in Eye Filmmuseum, Amsterdam

General Idea

From 1969 until 1994, the Canadian artists, Felix Partz, Jorge Zontal and AA Bronson actively worked together as General Idea. The homonymous exhibition in the Stedelijk Museum does not only show how their art resonated in their own time, but also shows how the trio laid the basis for future makers to reshape the world by means of art.

April 1st through July 16th in the Stedelijk Museum, Amsterdam

And furthermore...

In 2023, it was 125 years ago the Maurits Cornelis Escher was born in The Hague, which is celebrated with exhibitions, in amongst others, the Kunstmuseum The Hague (*Escher - Other world, February 18th through September 10th*) and museum Escher in Het Paleis. with the exhibition *Strike a Pose: Mondriaan and photography, Fotomuseum The Hague shows an underexposed side of Piet Mondriaan (January 14th through May 21st)*.

Rijksmuseum Twenthe presents the first solo exhibition of the Italian renaissance painter Sofonisba Anguissola (1535-1625); Stedelijk Museum Schiedam makes room for the sculptures, paintings and performances by Femmy Otten (*We Once Were One*, January 28th through June 25th). And Folkert de Jong is currently finishing up a new version of the famous *Venus* by Sandro Botticelli (1445-1510). The installation, which will be placed in the LAM museum in Lisse, is made of epoxy, polyurethane foam and styrofoam, and is intended as critique on “the consumption of feminine beauty”.